

KLAIPĖDOS VALSTYBINĖS KOLEGIJOS GEODEZIJOS STUDIJŲ PROGRAMOS PROFESINĖS VEIKLOS PRAKTIKŲ ĮVERTINIMAS

Gražina Braziulienė, Birutė Garnienė
Klaipėdos valstybinė kolegija
Bijūnų 10, Klaipėda, Lietuva
El. p. grazina.braziuliene@gmail.com

Anotacija

Profesinės veiklos praktikos yra sudedamoji studijų proceso dalis. Praktikų metu studentas įgytas teorines žinias, praktinius įgūdžius bei bendruosius gebėjimus gali pritaikyti ir pagilinti realiomis darbo sąlygomis, susipažinti su naujausiomis įrangomis ir technologijomis, gamybos ekonomika, kas leis geriau orientuotis ir greičiau adaptuotis darbo rinkoje bei socialiniame gyvenime. Studentų, praktikos vadovų ir darbdavių apklausos suteikia informacijos apie studijų programos tobulinimo galimybes.

Šiame straipsnyje apibūdinamos profesinės veiklos praktikos ir pateikiami atlikto tyrimo rezultatai. Aptariant tyrimo rezultatus, buvo siekiama nustatyti studentų pasirengimą praktikoms, ištirti studentų nuomonę apie praktikų organizavimą, veiksmingumą, priežiūrą ir ištirti darbdavių nuomonę apie studentų profesinių kompetencijų lygį bei žinių ir įgūdžių pokytį.

Ištirta, kad studentams pakanka teorinių ir praktinių žinių, jų gebėjimų lygis atitinka konkrečius vertinimo kriterijus, studentai vertina praktikos metu įgytas profesines kompetencijas ir jų pritaikymą praktinėje veikloje. Darbdaviai studentų bendruosius ir praktinius gebėjimus vertina aukščiausiais balais. Praktikų kokybės gerinimui parengtas praktikų modelis, kuriame atsispindi praktikų koncepcija bei išryškėja praktikų ir tarpdalykinių ryšių matrica.

Šis tyrimas galėtų būti žvalgomas ir jo pagrindu galima formuoti naujus tikslesnius bei išsamesnius tyrimus.

Raktiniai žodžiai: praktika, veiksmingumas, kompetencija, niveliavimas, geodeziniai tinklai, geodezija.

Įvadas

Įgyvendinant Lisabonos strategiją, Europos Sąjungoje labai didelis dėmesys yra skiriamas profesinio mokymo kokybei (Praktinio mokymo kokybės vertinimo kriterijų ir rodiklių rinkinys (kokybės standartas), 2008).

Praktinis mokymas orientuotas į teorinių žinių taikymą, darbo ir analitinių įgūdžių formavimą, praktiniai gebėjimai ir įgūdžiai formuojami praktiškai dirbant įmonėse ir rengiant projektus, atliekant rinkos tyrimus.

Studentų praktinio rengimo kokybė gali būti vertinama per jų pasirengimą spręsti konkrečias užduotis. Norint išsiaiškinti visas numatomos praktikos atlikimo sąlygas ir jos efektyvumą, siekiant tinkamai jai pasirengti, būtina sukurti pedagoginės diagnostikos sistemą. Ji leis laiku išsiaiškinti trūkumus, vertinti ir analizuoti studijų proceso eigą, specialistų rengimo rezultatus nagrinėti per jų pasiekimus, taip pat išsiaiškinti specialistų formavimo tendencijas bei dinamiką. Pedagoginė diagnostika integruoja kontrolę, validumą, įvertinimą bei statistinių duomenų kaupimą. Atlikus jų analizę, galima prognozuoti specialistų rengimo kokybės rezultatyvumą (Aukštojo mokslo užtikrinimo nuostatos, 2006).

Klaipėdos valstybinė kolegija (toliau – KVK), prisiimdama atsakomybę už parengtą specialistą, kelia sau tam tikrus reikalavimus, kurių įgyvendinimas skatina siekti studijų kokybės, tobulinti veiklos kokybės užtikrinimo sistemą. KVK siekia ugdyti kūrybingą, išsilavinusią, orią, etiškai atsakingą, pilietišką, savarankišką ir verslią asmenybę. Studijų kolegijoje procesas apima bendrąjį ir profesinį asmenybės ugdymą bei jos saviugdą. Studijas sudaro auditorinis ir savarankiškas darbas, mokomosios, profesinės veiklos ir baigiamosios praktikos.

Tobulinant studijų procesą, iš esmės keičiasi požiūris į praktiką, jos turinį, formas. Praktika tampa integracine visų teorinių ir praktinių studijų ašimi ir padeda sistemingai plėtoti studentų praktines kompetencijas. Praktinės kompetencijos ugdomos nuosekliai, praktikos integruojamos į dalykus, ieškoma sąsajų su teorija.

Praktikos kokybei garantuoti labai svarbus glaudus ryšys tarp visų institucijų, skatinantis pedagoginę sąveiką, konstruktyvų ir kryptingą įvairių institucijų bendradarbiavimą, atskleidžiantis grandinės studentas – praktikos vadovas – darbdavys dalių vaidmens reikšmę ir perspektyvas.

Profesinės veiklos praktikoms (toliau PVP) KVK geodezijos studijų programoje skiriamas ypatingas dėmesys. Visos PVP (20 kreditų) įeina į studijų programos specialiosios dalies apimtį ir išdėstytos taip, kad studentai įvairiu laiku sugebėtų įsisavinti žinias, reikalingas jų tolimesniam darbui (*Bendrasis technologijos mokslų (inžinerijos) studijų srities reglamentas, 2005*). Jų metu studentai susipažįsta su praktikų specifika, vėliau įgyja praktinių įgūdžių realioje praktinėje aplinkoje. Ši patirtis skatina studentus toliau gilinti teorines žinias kolegijoje, siekti profesinio tobulėjimo. Įvairiose valstybinėse ir individualiose įmonėse praktiką atliekantys studentai padeda ir pačiai kolegijai pasitikrinti vykdomų studijų kokybę, koreguoti studijų programas ir pritaikyti jas prie kintančių visuomenės poreikių.

PVP privalumai yra tai, kad įgiję pirminius darbo įgūdžius kolegijos bazėje, besimokantieji juos tobulina realioje darbo aplinkoje – įmonių bazėse.

Siekiant įvertinti, kaip PVP atitinka studijų programos reikalavimus, buvo atliktas tyrimas apie praktikas, atliekamas kolegijos ir įmonės bazėse.

Tyrimo objektas – Klaipėdos valstybinės kolegijos Geodezijos studijų studentai ir įmonių praktikos vadovai.

Tyrimo tikslas – įvertinti, kaip Klaipėdos valstybinės kolegijos Geodezijos studijų programos profesinės veiklos praktikos atitinka studijų programos reikalavimus.

Tyrimo uždaviniai:

- apibūdinti profesinės veiklos praktikas, kurios atliekamos kolegijos ir įmonių bazėse;

- ištirti studentų nuomonę apie praktikų veiksmingumą;
- ištirti darbdavių nuomonę apie studentų žinių ir profesinių kompetencijų įgijimo lygį.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė, apklausa raštu. Tyrimo duomenų apdorojimui panaudoti aprašomosios statistikos metodai, pasitelkus programinio paketo Excel statistines funkcijas ir diagramų kūrimo įrankius.

Tyrimo instrumentas. Tyrimo autorių sudaryti du klausimynai: vienas studentų nuomonei, kitas darbdavių nuomonei ištirti.

Tyrimo dalyvavo skirtingų kursų 62 nuolatinių studijų ir 38 iššęstinių studijų studentai bei 19 įmonių praktikos vadovų.

Geodezijos studijų programos profesinių veiklos praktikų apibūdinimas

Praktika – studijų programos dalis, kuriai vadovauja praktikos vadovas ir kurios metu studentai mokosi taikyti, gilinti ir tobulinti įgytas žinias praktinės profesinės veiklos vietose. Praktikos (mokomosios, pažintinės, profesinės veiklos) yra sudedamoji studijų proceso dalis, kurių metu studento įgytos programos pagrindų ir specialaus lavinimo žinios, kompetencijos ir gebėjimai įtvirtinami, pritaikomi ir tobulinami praktinėje profesinėje veikloje. (Praktikų organizavimo ir vertinimo tvarkos aprašas 2009)

PVP „**Niveliavimas, horizontalioji ir topografinė nuotrauka**“ (6 kreditai) atliekama **Kolegijos bazėje**. Ji sudaryta iš dviejų dalių: *I dalis Niveliavimas ir horizontalioji nuotrauka*, atliekama antrame kurse rudenį (3 kreditai) ir *II dalis Topografinė nuotrauka*, atliekama antrame kurse pavasarį (3 kreditai). Praktikos metu analizuojami ir parenkami matavimo prietaisai, analizuojamos kartografinės projekcijos, apdorojama ir naudojama įvairiais metodais parengtų žemėlapių informacija, projektuojamas ir sudaromas vietovės situacijos kontūrų planas, projektuojamas ir sudaromas stambaus mastelio topografinis planas, išilginis ir skersinis trasos profiliai, skaičiuojami plotai ir koordinuojami taškai įvairiais metodais, įsisavinami geodezijos ir kartografijos reglamentai, įvertinami linijų, kampų matavimo, niveliavimo rezultatai bei jų tikslumas.

PVP „**Geodeziniai tinklai**“ taip pat atliekama **Kolegijos bazėje**. Praktika išdėstyta nepertraukiamai V semestro studijų grafike (2 kreditai). Šios praktikos metu susiejami matavimai su valstybiniu geodeziniu tinklu, sutankinamas geodezinis pagrindas, taikomos kartografinės projekcijos, analizuojamas ir vertinamas aerofotonuotraukos panaudojimas, apdorojama ir naudojama įvairiais metodais parengtų žemėlapių informacija.

Šakų: „**Žemės tvarkymas**“, „**Taikomoji geodezija**“ ir „**Geografinės informacinės sistemos**“ PVP atliekamos **Kolegijos bazėje**. Praktikos išdėstytos nepertraukiamai VI semestro studijų grafike (4 kreditai). Šių praktikų metu ruošiami ir analizuojami žemės sandorių ir žemės sklypų teisinio registravimo dokumentai, taikoma vieninga nekilnojamojo turto apskaitos sistema, adaptuojamos optimalios specializuotos kompiuterinės programos, ruošiami ir naudojami nekilnojamojo turto kadastro duomenys, naudojamos informacijos šaltiniai, projektuojami ir atliekami topografiniai tyrinėjimai, ženklinami projektai, projektuojami, analizuojami ir tikslinami žemėtvarkos projektai, vertinami žemės sklypai ir organizuojamas jų pardavimas bei nuoma, taikomos geoinformacinių sistemų technologijos, ruošiamos ir projektuojamos tematinės geoinformacinės sistemos.

Baigiamoji PVP atliekama *įmonių bazėje* (privačiose ir valstybinėse įmonėse bei organizacijose), kurios atlieka geodezinius ir žemės sklypų kadastrinius matavimus; žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus; sudaro topografinius planus, požeminių tinklų ir komunikacijų geodezines nuotraukas; vykdo statinių (pastatų, patalpų), inžinerinių įrenginių kadastrinius matavimus; geoinformacinės sistemos duomenų kaupimą, tvarkymą, modeliavimą ir pateikimą. Baigiamosios praktikos programa parengta pagal tris studijų programos šakas: Žemės tvarkymas, Taikomoji geodezija ir Geografinės informacinės sistemos. Svarbiausias reikalavimas praktikų vietoms – kad įmonės vykdoma veikla atitiktų studijų programos studijų kryptį ir įmonės siūloma darbo vieta atitiktų praktikos programos tikslus ir užduotis. Baigiamoji praktika išdėstyta nepertraukiamai VI semestro studijų grafike (4 kreditai). Šios praktikos metu studentai įtvirtina praktinius įgūdžius, baigia surinkti visą reikalingą informaciją patvirtintai baigiamoji darbo temai. Studentams suteikta galimybė susipažinti su baigiamoji darbo rengimui reikalinga informacija, kuri turi būti išanalizuota praktikos ataskaitoje.

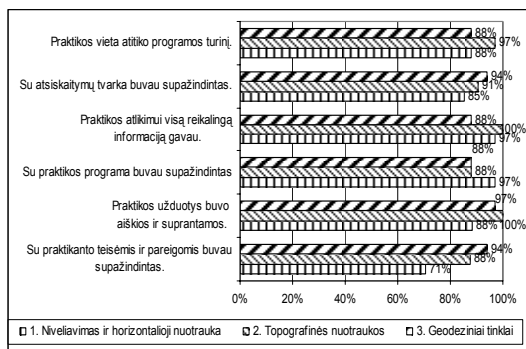
Studentų nuomonė apie profesinės veiklos praktikų veiksmingumą

Labai svarbu gebėti tinkamai organizuoti praktinio mokymo procesą, kad studentai aktyviai jame dalyvautų, kuo lengviau perimtų informaciją, kuo sėkmingiau formuotųsi atitinkami jų mokėjimai ir įgūdžiai. (RajeckasV., 2004).

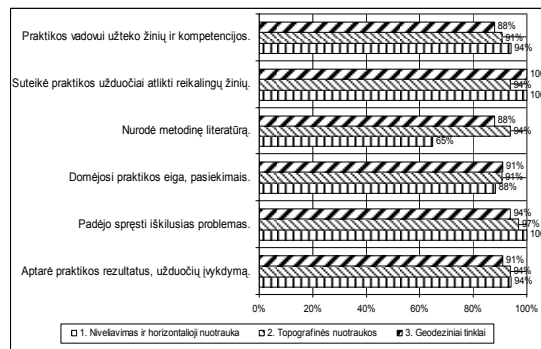
KVK siekia užtikrinti sklandų studentų praktikų organizavimą pagal iš anksto parengtas programas. Praktikos atlikimo vietas studentams siūlo katedra, fakulteto praktikos vadovas arba pasirenka patys studentai, prieš tai suderinę su katedra ir praktikos organizavimo vadovu. Kolegija su įvairiomis institucijomis yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis (tai įgalina kartu spręsti specialistų rengimo problemas, bendradarbiauti studentams atliekant praktika, dalintis idėjomis, nuomonėmis, numatyti tolesnes bendradarbiavimo perspektyvas), o prasidėjus praktikai pasirašoma trišalė sutartis tarp kolegijos, įmonės, kurioje studentas atlieka praktika, ir studento. Šioje sutartyje apibrėžiamos kolegijos, įmonės ir praktikanto teisės bei pareigos. Įmonėse praktika atliekantiems studentams vadovauja paskirtas specialistas, o ją koordinuoja kolegijos paskirtas praktikos vadovas.

Praktika vertinama taikant kaupiamoji vertinimo sistema, kuri garantuoja vertinimo objektyvumą, nes į vertinimo procesą įtraukiami institucijų, kuriose studentai atlieka praktika, vadovai, specialistai, patys studentai refleksijos būdu įvertina savo kompetencijas. Praktikos užduočių kokybė, studentų veikla, indėlis viešai aptariamai dalyvaujant studentams, praktikos vadovams, dėstytojams. Toliau tobulinant praktikų organizavimą ir jų vertinimą, reikia mokyti studentus gilesnės savianalizės ir efektyvesnio kritinio mąstymo įgūdžių, didesnę dėmesį skirti studentų praktinės patirties refleksijai.

Praktikos veiksmingumas labai priklauso nuo studentų pasirengimo praktikai. Studentų pasiekimus praktikos metu įtakoja ir praktikos organizavimas.

1 pav. Pasirengimas praktikai

2 pav. Praktikų vadovų suteikta pagalba

Analizuojant studentų pasirengimo praktikai (1 pav.) duomenis, nustatyta, kad visoms trims praktikoms, kurios atliekamos kolegijos bazėje, studentai pasirengė labai gerai, t. y. virš 88 proc. studentų teigia, kad su praktikos programa buvo supažindinti ir praktikos atlikimui gavo visą reikalingą informaciją. Su atsiskaitymo tvarka susipažino daugiau kaip 85 proc. studentų. Nustatyta, kad praktikų metu savo teises ir pareigas žinojo daugiau kaip 71 proc. studentų, daugiau nei 88 proc. studentų teigia, kad užduotys buvo aiškios ir suprantamos bei praktikos vieta atitiko programos turinį.

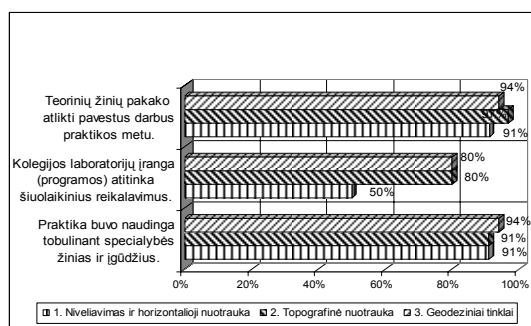
Žmogiškųjų vertybių ugdymas priklauso nuo praktikos vadovo veiklos. Nuo praktikos vadovo suteiktos studentui pagalbos priklauso studento darbo rezultatai. Praktikos vadovai supažindina studentus su praktikos tikslais, programa, praktikos atlikimo tvarka, studentų įsipareigojimais ir teisėmis, sutarties sudarymo tvarka, praktinių užduočių ir ataskaitos

rengimo metodiniais nurodymais bei praktikų vertinimo tvarka. Fakulteto praktinio mokymo vadovas konsultuoja studentus dėl praktikų vietos paieškos. Studentams sudaroma galimybė susipažinti su organizacijų, kuriose yra tinkamos praktikai atlikti vietos, duomenų baze. Studentas turi teisę pasirinkti organizaciją, neįtrauktą į kolegijos duomenų bazę, jei ji atitinka praktikos atlikimui keliamus reikalavimus (Klaipėdos valstybinės kolegijos praktikų organizavimo ir vertinimo tvarka, 2010).

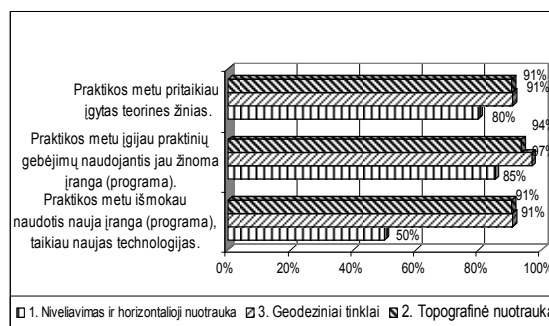
Analizuojant praktikų vadovų veiklą (2 pav.) nustatyta, kad praktikos vadovams užteko žinių ir kompetencijos (88%). 94 proc. studentų nurodė, kad pirmosios ir antrosios praktikų metu vadovai suteikė praktikos užduočiai atlikti reikalingų žinių, daugiau nei 88 proc. studentų įsitikinę, kad visų praktikų metu vadovai domėjosi praktikos eiga, studentų pasiekimais, daugiau nei 91 proc. studentų nurodė, kad praktikų vadovai aptarė praktikos rezultatus ir užduočių vykdymą. Rečiau praktikos vadovai nurodė metodinę literatūrą, t. y. 65 proc. studentų pirmos praktikos metu ir daugiau nei 71 proc. antros ir trečios praktikų metu. Galima teigti, kad atliekant praktikas kolegijos bazėje, kai praktikai vadovauja katedros dėstytojas, studentams nėra poreikio konsultuotis su kitais specialistais, nes jie atlieka praktines užduotis ir parengia ataskaitą pagal parengtus metodinius nurodymus.

Neuniversitetinių studijų programos orientuotos į studijų tikslus ir rengiamo specialisto kompetencijas. Kompetencija (lot. *competentia*) – „funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą“. (Bendorienė A., Bogušienė V., Dagyte E., 2005).

Praktikos naudingumas vertinamas įgytų kompetencijų, praktinių įgūdžių atžvilgiu bei studentų sugebėjimu realizuoti įgytas žinias.

3 pav. Praktikos naudingumas

4 pav. Studentų praktiniai gebėjimai

Pagal pateiktus duomenis (3 pav.), pirmos, antros, trečios praktikų metu daugiau nei 91 proc. studentų mano, kad jiems pakako teorinių žinių ir jas pritaikė atliekant pavestus darbus. 91 proc. studentų įsitikinę pirmos, antros ir trečios praktikų naudingumu, tobulinant specialybės žinias ir įgūdžius. Pirmą praktiką atlikusių studentų nuomone, kolegijos laboratorijų įranga (programos) ne visai atitinka šiuolaikinius reikalavimus, taip mano 50 proc. studentų.

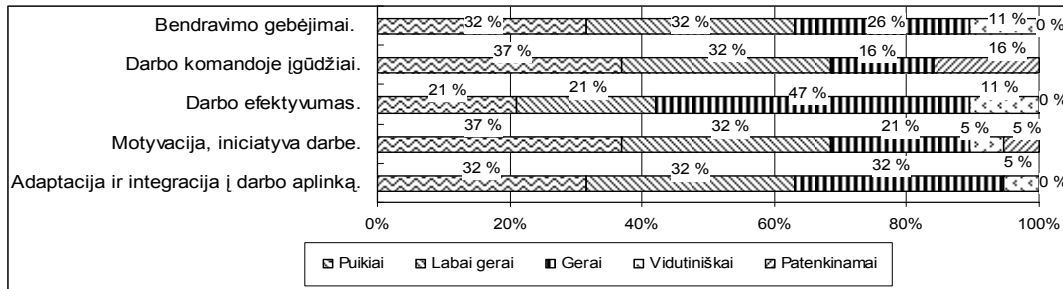
Studentų praktiniai gebėjimai reikalingi sistemingai praktinei veiklai ir žinių taikymui praktiniams tikslams pasiekti. Nustatyta, kad studentai labiausiai vertina praktikos naudingumą įgytų kompetencijų, praktinių įgūdžių atžvilgiu bei savo sugebėjimų realizavimo galimybes ir savarankiškumą. 86 proc. ir daugiau studentų įgijo praktinių gebėjimų naudojantis jau žinoma įranga, geodeziniais prietaisais. Studentų teigimu, turi būti atnaujinta geodezinė įranga, naudojama pirmos praktikos metu. Antros ir trečios praktikų metu daugiau nei 91 proc. studentų mano, kad praktika padėjo įgyti savarankiškumo bei praktinių gebėjimų naudotis nauja įranga.

Darbdavių nuomonė apie studentų bendrųjų ir profesinių kompetencijų įgijimo lygį

Įmonių, teikiančių geodezines paslaugas, vadovai ar jų paskirti specialistai vadovauja baigiamosioms praktikoms, kurios atliekamos visame Vakarų Lietuvos regione.

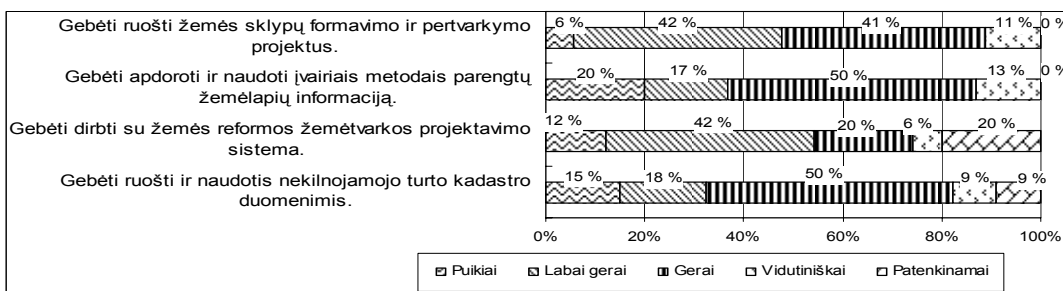
Praktikos siekinius, kuriais įgyjamas studento žinios, pažintiniai, praktiniai bei perkeliemieji gebėjimai nustato kolegijos praktikos vadovas ir suderina juos su katedra. Įmonės praktikos vadovas įvertina šių gebėjimų pasiekimo lygį balais. (Klaipėdos valstybinės kolegijos praktikų organizavimo ir vertinimo tvarka, 2010).

Darbdavių bei praktikų vadovų įmonėse apklausa suteikia informacijos apie studentų praktikų organizavimo įmonėse tobulinimo galimybes. Darbo efektyvumui didelę įtaką turi praktikanto perkeliemieji gebėjimai. Analizuojant (5 pav.) duomenis, nustatyta, kad studentai puikiai sugeba integruotis į darbo aplinką, yra motyvuoti, rodo iniciatyvą darbe ir tik 11% studentų darbo efektyvumas, bendravimo gebėjimai bei darbo komandoje įgūdžiai įvertinti vidutiniškai ir patenkinamai.

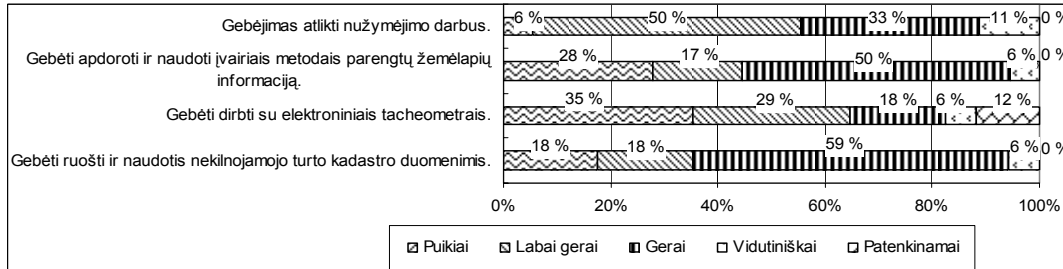

5 pav. Perkeliameji gebėjimai

Studentai baigiamosios praktikos metu siekia taikyti teorines žinias ir įgyti naujų praktinių žinių ir įgūdžių. Darbdaviai dešimties balų sistemoje įvertino praktikoje dalyvavusių studentų bendruosius gebėjimus, naujų žinių įgijimo lygį bei gebėjimą taikyti įgytas žinias. Analizuojant gebėjimus įgyti ir taikyti žinias vykdant užduotis, nustatyta, kad darbdaviai studentų gebėjimus vertina aukščiausiais balais (puikiai, I. gerai ir gerai). Žemiausiu įvertinimu „vidutiniškai“ įvertinta mažiau nei 10 proc. studentų gebėjimų.

6 pav. Žemės tvarkymo šakos profesinių gebėjimų vertinimas

7 pav. Taikomosios geodezijos šakos profesinių gebėjimų vertinimas

Praktikų kokybės gerinimui buvo parengtas praktikų modelis, kuriame atsispindi praktikų koncepcija bei išryškėja praktikų ir tarpdalykinių ryšių matrica.

Kitiems mokslo metams baigiamoji praktika sudaryta iš dviejų dalių: *I dalis* (4 kreditai, V semestro studijų grafikas). Šios praktikos metu studentas pasirenka baigiamojo darbo temą. Jam turi būti suteikta galimybė susipažinti su informacija baigiamojo darbo rengimui, kuri turi būti išanalizuota praktikos ataskaitoje. *II dalyje* (4 kreditai, VI semestro studijų grafikas) studentai įtvirtina praktinius įgūdžius, baigia surinkti visą reikalingą informaciją patvirtintai baigiamojo darbo temai.

Išvados

1. Tyrimo rezultatai padeda gerinti praktikų kokybę, išsiaiškinti praktikos modelių ypatumus, leidžia analizuoti praktikos metu pastebėtas problemas, praktikos modelio veiksmingumą, padeda tobulinti vadovavimą praktikoms, užtikrina sklandų praktikų organizavimą, skatina aktyviau bendradarbiauti su darbdaviais.

2. Dauguma studentų teigia, kad visos profesinės veiklos praktikos yra naudingos, jie puikiai pasirengę praktikoms, ir jiems pakanka teorinių žinių, reikalingų atlikti praktines užduotis.

3. Didžioji dalis studentų teigia, kad praktikos vadovas padėjo spręsti iškilusias problemas, suteikė žinių užduotims atlikti, domėjosi praktikos eiga ir aptarė praktikos rezultatus.

4. Darbdaviai teigia, kad kolegijos studentai puikiai sugeba integruotis į darbo aplinką, yra motyvuoti, rodo iniciatyvą darbe, jiems pakanka teorinių ir praktinių žinių, jų gebėjimų lygis atitinka praktinių įgūdžių vertinimo kriterijus.

Literatūra:

1. *Aukštojo mokslo užtikrinimo nuostatos* (2006). Vilnius: UAB „Kopa“ spaustuvė.
2. Bendorienė A., Bogušienė V., Dagtė E. (2005). *Tarptautinių žodžių žodynas*. Vilnius: Alma littera.
3. *Bendrasis technologijos mokslų (inžinerijos) studijų srities reglamentas*. L R švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. ISAK-734. Valstybės žinios. 2005. Nr.59-2079.
4. *Klaipėdos valstybinės kolegijos praktikų organizavimo ir vertinimo tvarkos aprašas* (2009), KVK 2009 m. gruodžio 4 d. įsakymas Nr. V1 – 93.
5. *Klaipėdos valstybinės kolegijos praktikų organizavimo ir vertinimo tvarka* (2010).
6. *Praktinio mokymo kokybės vertinimo kriterijų ir rodiklių rinkinys (kokybės standartas)* (2008), [žiūrėta 2010-01-20]. Prieiga per Internetą: <http://www.kpmc.lt>.
7. Rajeckas V. (2004). *Pedagogikos pagrindai*.

THE CAREER PRACTICE EVALUATION OF GEODESY STUDY PROGRAMME IN KLAIPEDA STATE COLLEGE

Career practice is a part of a study process. During the career practice a student can apply and deepen gained theoretical knowledge, practical skills and general abilities in a real work environment as well as get acquainted with the newest technologies and equipment, production economics which will provide a better orientation and adaptation in a job market and social life. The surveys of students' practice leaders and employers provide information about the possibilities for the improvement of study programmes.

In this article the career practices are defined and the results of the performed research are presented. Discussing research results it has been pursued to define students' readiness for the career practice, to survey students' opinion about the organization of the career practice, its efficiency, supervision, compatibility with study aims as well as to survey employers' opinion about students' competence level and alteration between their knowledge and skills.

It has been researched that students have enough theoretical and practical knowledge, the level of their abilities corresponds to specific evaluation criteria, students also appreciate professional competences gained during the career practice and its applicability in a real work environment.

Įteikta: 2010 m. balandžio 15 d.

Priimta publikuoti: 2010 m. gegužės 14 d.